

Aan:
PVV- fractie provincie Utrecht
De heer Dercksen

In afschrift aan:
Provinciale Staten van Utrecht

DATUM	23-11-2021	DOMEIN	SLO
NUMMER	82376B81	CONTACTPERSOON	Bianca Lambriex
UW BRIEF VAN	12-10-2021	DOORKIESNUMMER	06-18520081
UW NUMMER	822CCB7A	E-MAILADRES	Bianca.lambriex@provincie-utrecht.nl
BIJLAGE	-	ONDERWERP	BEANTWOORDING SCHRIFTELIJKE VRAGEN "RES en het hoofdspanningsnetwerk" (d.d. 12-10-2021).

Geachte heer Dercksen,

Toelichting:

Op 12 oktober 2021 heeft u schriftelijke vragen gesteld over "RES en het hoofdspanningsnetwerk". Bijgaand ontvangt u de antwoorden op uw schriftelijke vragen.

1. Hoe kan het in hemelsnaam dat PS de illegale RES aanneemt zonder dat het daarbij deze input van Tennet mee kreeg? Wist u van deze bezwaren? Sinds wanneer kende u die bezwaren? Heeft Tennet eerder dan vandaag via het onderhavige persbericht de bezwaren kenbaar gemaakt bij de RES betrokken partijen?

Antwoord

In de periode voorafgaand aan besluitvorming over de RES U16 is door ons en door de netbeheerder meerdere keren aangegeven dat de aansluiting op het bestaande energienetwerk mogelijk een knelpunt kan worden. Stedin heeft in maart op basis van de op dat moment bekende locaties en zoekgebieden in de RES U16 een netimpactrapportage samen met TenneT laten opstellen. De rapportage is integraal onderdeel van de besluitvorming van de RES U16 van 6 oktober 2021. TenneT heeft daarmee haar input op de RES via Stedin ingebracht bij de RES U16. In de netimpactrapportage en ook in het statenvoorstel zelf is opgenomen dat de ambities in de RES U16 onder voorwaarden mogelijk zijn. In de netimpactrapportage worden knelpunten benoemd, waaruit duidelijk wordt dat zowel TenneT als Stedin zullen investeren in het netwerk om de transitie mogelijk te maken.

Ter voorbereiding op de behandeling van de RES U16 is op 1 september 2021 een bijeenkomst voor alle raden en staten in de regio georganiseerd. De opname van de bijeenkomst heeft u voorafgaand aan de commissievergadering ook per mail van ons ontvangen, zodat ieder die niet aanwezig was hier kennis van kon nemen. Naast gezondheid, juridische haalbaarheid is ook de netinfrastructuur aan de orde geweest. Benadrukt is dat de RES haalbaar is, mits er onder andere gekomen zou worden tot een goede verhouding wind/zon en clustering van opwek. Ook betere benutting van het net en een goede match tussen de lokale vraag en het aanbod zijn genoemd. Er is toen in alle openheid verteld dat het zeer waarschijnlijk zou zijn dat congestie ook in deze regio plaats zou gaan vinden.

Dat we ons bewust zijn van de mogelijke beperkingen op het net blijkt ook uit het feit dat we in samenwerking met onze partners in 2022 een integraal programma "regie op regionale energie-infrastructuur" ontwikkelen (REIS). Uw Staten hebben hiervoor bij de Kadernota 2022 opdracht gegeven om de middelen hiervoor op te nemen in de begroting 2022. Tijdens de commissie en statenbehandeling van de RES U16 op respectievelijk 15 september en 6 oktober 2021 is tevens aangegeven dat de netverzwaring en uitbreiding van het net door de netbeheerders een aandachtspunt is bij de realisatie van de RES. Na afkondiging van de congestie in Flevoland en Gelderland in september 2021 heeft Stedin op 10 september 2021, aan alle bestuurders van de RES U16 in vertrouwen aangegeven dat het een kwestie van weken of hooguit enkele maanden zou zijn voordat dezelfde problematiek ook in Utrecht zou gaan spelen. De provincie is door Stedin (mede namens TenneT) op 1 oktober vertrouwelijk geïnformeerd over de datum waarop mogelijk congestie zou worden afgekondigd. Gelijktijdig is ook aangegeven dat, rekening houdende met de aanbevelingen bij de netimpactrapportage, er geen reden was om te twifelen aan de haalbaarheid van de ambities in de vastgestelde RES 1.0 van de RES U16, RES Amersfoort en RES Food Valley voor 2030. Op 12 oktober 2021 hebben wij provinciale staten via een memo geïnformeerd dat TenneT diezelfde ochtend van 12 oktober, middels een publicatie op haar website, officieel congestie heeft afgekondigd. En dat Stedin, in haar met TenneT afgestemde communicatie over de congestie, aan heeft gegeven niet te twifelen over de haalbaarheid van de ambities van de RES U16, RES Amersfoort en RES Food Valley. Wel worden door de aankondiging de afhankelijkheden met de infrastructuur voelbaarder en het belang van stevige samenwerking tussen netbeheerders en gemeenten en provincies onderstreept.

2. Was TenneT betrokken bij de opstelling van de RES? Zo ja, waarom heeft men dit geluid niet laten horen? Zo nee, waarom niet en was dat niet een beetje dom?

Antwoord:

TenneT zit niet aan tafel bij de lokale RES-en, maar geeft haar input via Stedin in. Deze is opgenomen in de netimpactrapportage die onderdeel is van de door u vastgestelde RES. Beide netbeheerders hebben daarmee de mogelijke knelpunten ten aanzien van de netcapaciteit in het RES-proces onder de aandacht gebracht, zie ook antwoord 1.

3. Heeft Stedin aangegeven dat er helemaal geen ruimte meer is op het hoofdspanningsnet? Zo nee, waarom niet?

Antwoord:

Nee, Stedin heeft in de netimpactrapportage RES U16 van maart 2021, per station aangegeven waar knelpunten worden verwacht. Stedin heeft ons laten weten dat de verwachte knelpunten in de stations bij TenneT sneller zijn ontstaan. In maart 2021 werd door Stedin nog rekening gehouden met technische capaciteit bij de koppelstations met TenneT. In september 2021 is netcongestie voor Gelderland en Flevoland afgekondigd. Utrecht is gekoppeld aan dat elektriciteitsnet. Stedin heeft ons laten weten dat het electriciteitsnet zal worden aangepast. Zodra alle investeringen en aanpassingen op het electriciteitsnet zijn gedaan, is voor nu de verwachting dat er voldoende ruimte op het electriciteitsnet zal zijn. Het congestiemanagementonderzoek moet gaan aangeven wat er nu nog aan ruimte is én wat er op dit moment nog mogelijk is én onder welke condities.

4. Wat zijn exact die 19 knelpunten die Stedin benoemde? Graag een opsomming geen verwijzingen. Wat kost het om die knelpunten op te lossen en wie gaat dat betalen?

Antwoord:

Zie de afbeelding op de volgende pagina, hierop staan alle knelpunten waarin TenneT 180 miljoen euro in investeert tot 2030. Daarnaast zal tot 2030 Stedin in Utrecht 560 miljoen euro investeren in de regionale energienetten (zie ook antwoord 7).

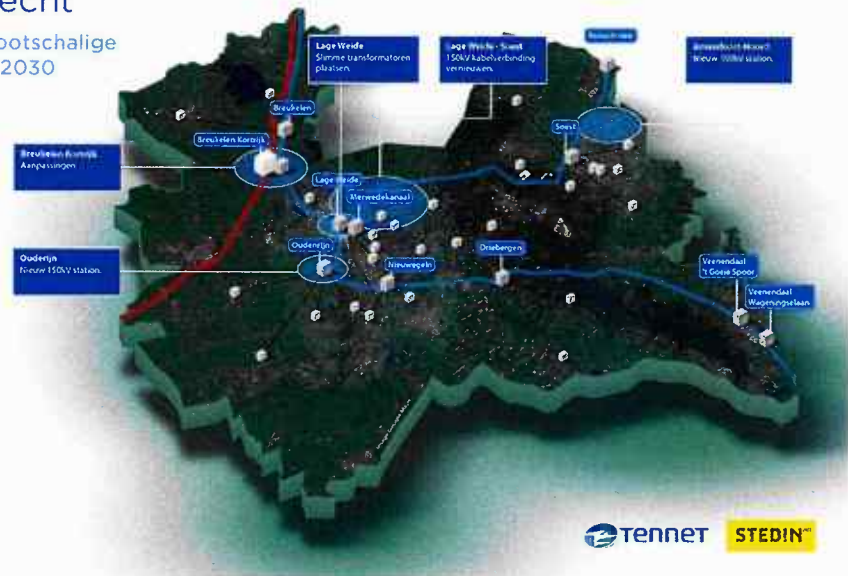
De 19 knelpunten waarnaar wordt verwezen, komen uit de netimpactrapportage die als bijlage bij de besluitvorming van de RES U16 zat: Breukelen 50 kV, Vinkeveen, Bilthoven, Driebergen_10, Driebergen_50, Zeist, Honthorst Woerden, Montfoort, Oudenrijn 10 kV, Vreeswijk, Ouderijn 50 kV, Doorn, Houten, Veenendaal 1, Wijk bij Duurstede, Arkel 50 kV, Vianen, Nieuwegein 10 kV, Nieuwegein 50 kV.

Provincie Utrecht

Aantal belangrijke grootschalige projecten TenneT tot 2030 uitgelicht.

Totale investeringen in regio Utrecht: 180 miljoen euro

Legenda

5. Bent u bereid het landschap en welvaart vernietigende en ziekmakende project RES vanuit de provincie (voorlopig) stil te leggen nu er geen ruimte meer is op het netwerk? Zo nee, waarom niet?

Antwoord:

Nee. Wij delen uw kwalificaties over de RES niet. Wij zullen conform de besluiten van provinciale staten de RES-en samen met gemeenten, waterschappen en netbedrijven uitvoeren en medio 2022 een tussenbalans opmaken. Er is juist urgentie om nu vaart te maken met het concretiseren van locaties (van wind en zon) en bijbehorende opwek zodat netbeheerders hierop kunnen anticiperen. Investeringen in netinfrastructuur hebben immers een lange doorlooptijd (5-7 jaar). Ook de realisatie van zon- en windprojecten kent lange doorlooptijden. Het Klimaatakkoord voorziet vergunningverlening uiterlijk 1 januari 2025, en realisering van alle maatregelen gereed op 1 januari 2030. Medio 2022 is dan het moment waarop zicht moet zijn op de start van de ruimtelijke procedures.

6. Het opwekken van energie met instabiele onbetrouwbare bronnen gaat gepaard met grote pieken en dalen, meldt TenneT, zoals wij dat bij herhaling hebben aangegeven. Hoe groot zijn de, dus vermijdbare, kosten om die pieken en dalen op te vangen als de RES daadwerkelijk wordt uitgevoerd, naast de gemelde € 180.000.000,00 die TenneT meldt voor de verzwarening van het netwerk? Wilt u daarbij de kosten specificeren die andere, wel betrouwbare bronnen, additioneel moeten maken om ons van stroom te blijven voorzien? Of stelt u weer een plan voor zonder te weten wat het kost? Levert die additionele inspanning van wel betrouwbare bronnen ook additionele CO2 uitstoot (als dat er al toe doet) op? Gas en kolencentrales moeten dan namelijk op- en afschalen. Of doen we maar wat, zoals altijd als het gaat om duurzame energie?

Antwoord:

In het Klimaatakkoord is besloten dat de elektriciteitsvoorziening wordt verduurzaamd en welke bijdrage dat in 2030 aan CO2 reductie moet geven. Ook de invulling van de bronnen staat vast namelijk 48 TWh wind op zee, 7 TWh kleinschalig zon op dak en 35 TWh grootschalig zon en wind op land. Wij geven via de RES invulling aan leveren van onze bijdrage aan de 35 TWh via grootschalige duurzame opwek op land. Andere bronnen zouden niet de benodigde CO2-reductie in 2030 geven. In ieder geval zijn in de impactanalyses van de verschillende RES-en ook de investeringen in de elektriciteitsnetten van Stedin opgenomen. Tot 2030 zal Stedin in de provincie Utrecht 560 miljoen euro investeren in de regionale energienetten.

7. Klopt het dat de belastingbetaler, als aandeelhouder van TenneT, alle, volstrekt onnodige kosten allemaal weer moet ophoesten? Welke kosten worden er gemaakt voor de aanpassing van het netwerk in het geheel als gevolg van de RES?

Antwoord:

Wij delen niet uw stelling dat deze kosten onnodig zijn; deze zijn o.a. randvoorwaardelijk om als Utrechtse regio's een bijdrage te kunnen leveren aan het verduurzamen van de elektriciteitsvoorziening; zie ook ons antwoord op vraag 6. Het elektriciteitsnet is een belangrijke nutvoorziening, investeringen op het net, worden o.a. gefinancierd uit de opbrengsten van de transportkosten die de gebruiker o.a. betaalt via de energierekening. De wijze waarop is een Rijksverantwoordelijkheid. De landelijke netbeheerder TenneT investeert in de provincie Utrecht tot 2030 180 miljoen euro extra om de aansluitingen mogelijk te maken op het nationale net. De regionale netbeheerder Stedin investeert 560 miljoen euro in de regionale energienetten in de provincie Utrecht.

8. Hoeveel mensen in energiearmoede acht u acceptabel alvorens u met deze waanzin stopt?

Antwoord:

Ervan uitgaande dat u met "waanzin" de RES bedoeld, zijn wij niet van mening dat de RES de oorzaak is van energiearmoede. We spreken van energiearmoede als huishoudens onvoldoende toegang hebben tot goede energievoorzieningen in huis, inwoners zetten om kosten te besparing de verwarming niet aan, of warmen hun eten liever niet op omdat ze het gas te duur vinden. Energiearmoede gaat dus over de betaalbaarheid van de energierekening. Uit onderzoek van TNO (TNO 2020, 2021) blijkt dat 550.000 huishoudens in Nederland, zo'n zeven procent van het totaal, in energiearmoede leeft. Ze hebben hoge energiekosten, wonen meestal in een huis dat niet goed is geïsoleerd en hebben een laag inkomen. Door o.a. de recente stijging van de gasprijs kan een nog grotere groep betalingsproblemen krijgen. Medio 2020 is een onderzoek over de stand van zaken in de provincie Utrecht afgerond. In totaal heeft 11 procent van de huishoudens (koop en huur) in Utrecht te maken met ofwel een relatief hoge energierekening (meer dan 10%) ten opzichte van het besteedbaar inkomen en/of onvoldoende bestedingsruimte voor het doen van noodzakelijke uitgaven na het betalen van de energierekening. Het gaat om 67.300 huishoudens verspreid over de provincie Utrecht.

Met de inclusieve aanpak energietransitie, waar provinciale staten eerder over zijn geïnformeerd, proberen we te bewerkstelligen dat iedereen – ook de inwoner met een kleine beurs - in staat wordt gesteld te participeren in de energietransitie. Verder worden, om de maatschappelijke kosten te beperken, door de netbeheerders suggesties aangedragen om de maatschappelijke (investeringskosten) zo laag mogelijk te houden. Denk aan clustering van energielandschappen, goede verhouding wind/zon etc. Als provincie gaan we hiermee samen met gemeenten en netbeheerder aan de slag bij de verdere uitwerking van de RES'en.

9. Moet ook volgens u voor de uitbreiding van het netwerk door Tennet een uitgebreide MER worden opgesteld zoals verordonneerd door het Europese Hof? Duurt dat ook, zoals met de MER voor subsidiemolens zo'n 2 jaar (zonder beroep en bezwaar)?

Antwoord:

De bedoelde uitspraak betrof specifiek windturbines en het Activiteitenbesluit. De Wet Milieubeheer geeft aan welke planvormen en welke activiteiten (plan/project)MER-plichtig zijn. Afhankelijk van planvorm dan wel omvang en aard van de activiteit is een MER-beoordeling of plan/project-MER nodig. Zo is bij hoogspanningsverbindingen naast het spanningsniveau ook de lengte en het al dan niet doorkruisen van (volgens de wet) gevoelige gebieden van belang. Een TenneT-hoogspanningslijn zal meer dan 380-220 kV zijn en mogelijk over een grotere afstand dan 15 kilometer. Voor deze activiteit geldt dan een MER-plicht. Voor een lijn van 150 kV is dat bij een lengte van 5 kilometer. De MER zelf kan inhoudelijk snel worden opgesteld (enkele maanden) indien de nodige onderzoeksinformatie voor handen is. De proceduredtijd zit daarnaast in de besluitvormingstermijnen, koppeling in de tijd met hoofdplan en de ter inzage periode. De tijdsspanne wordt in hoge mate bepaald door de doorlooptijd van het hoofdplan.

10. Zijn er problemen in onze provincie om nieuwbouwprojecten, zoals woningbouw of bedrijfsruimten, aan te sluiten op het netwerk? Zo ja, waar?

Antwoord:

Nee, Stedin heeft ons laten weten dat er op dit moment nog geen knelpunten met betrekking tot het aansluiten van nieuwe klanten met een energievraag zijn.

11. Stedin denkt ambities van de RES te kunnen faciliteren. Wanneer zijn ze bij Stedin hierover uitgedacht?

Antwoord:

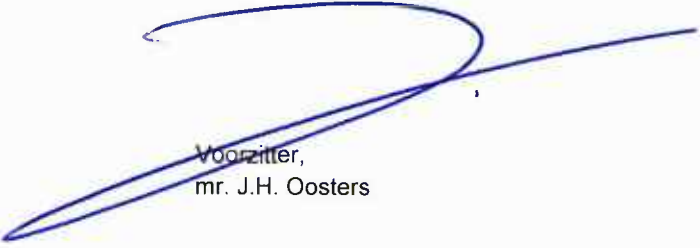
De netbeheerders zijn een zogenaamd congestiemanagementonderzoek gestart om meer informatie te krijgen. Het onderzoek geeft naar verwachting, inzicht in de (on)mogelijkheden, randvoorwaarden en een gefaseerde uitrol om in 2030 de ambities van de RES te kunnen realiseren. De uitkomsten hiervan zullen met de partners, raden en staten worden gedeeld. Wij hebben het contact met de netbeheerders geïntensiveerd en verwachten dat de netbeheerders begin 2022 meer informatie kunnen verstrekken over de resultaten van het congestiemanagementonderzoek.

12. Heeft Stedin al contracten gesloten voor projecten binnen de RES waarvoor nog een begin van een MER moet worden opgesteld? Welke projecten betreft het? Heeft Tennet deze ruimte bevestigd? Zo ja, op welke wijze? Zo nee, kunt u Tennet deze vraag voorleggen?

Antwoord:

Nee. Voor zover nu bekend zijn op dit moment bij Stedin nog geen contracten gesloten voor projecten binnen de RES waarvoor nog een begin van een MER moet worden opgesteld. Stedin heeft laten weten deze laatste vraag besproken te hebben met TenneT.

Hoogachtend,
Gedeputeerde Staten van Utrecht,

Voorzitter,
mr. J.H. Oosters

Secretaris,
mr. drs. A.G. Knol-van Leeuwen